

Pirkanmaan hyvinvointialueen valtuusto

VALTUUSTOALOITE

Ikäihmisten hyvinvointitarkastukset

Hyvinvoinnin myötä ihmisten elinkaari pitenee ja ikäihmisten määrä kasvaa. Tilastokeskuksen mukaan tällä hetkellä +80 vuotiaita on noin 160 000 ja vuonna 2070 määräksi arvioidaan 300 000, tämä muutos on kansantaloudellisesti merkittävä. Vanhuspalvelulain (**Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (28.10.2022/876)**) 5 §:n mukaan ikäihmisten palveluiden suunnittelussa on painotettava kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä sekä arvioitava ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilaa, ikääntyneelle väestölle tarjolla olevien palvelujen riittävyttä ja laatua sekä ikääntyneen väestön palveluntarpeeseen vaikuttavia tekijöitä.

Tutkimusten mukaan geeneissä periytyvät tekijät johtavat soluaineenvaihdunnan sammumiseen. Vanhetessa elimistö kuihtuu, kuivuu ja rasvoittuu (Vallejo Medina 2006,21). On arvioitu, että noin 30-40% sydämen, aivojen, keuhkojen, munuaisten ja lihasten soluista menetetään 80 vuoden ikään mennessä (Pohjalainen, Ikäinstituutti). Siksi on tärkeää, että kohdistamme ennaltaehkäiseviä palveluita erityisesti tähän ikäryhmään. Mitä paremmin olemme selvillä ikäihmisten toimintakyvyn kehittymisestä, sitä paremmin voimme kohdistaa toimenpiteet siten, että ne mahdollistavat esim. kotona asumisen mahdollisimman pitkään ja näin myös auttavat arvioimaan raskaamman hoidon resurssien tarvetta. Useat kunnat järjestivät aiemmin 75-80 -vuotiaiden henkilökohtaiseen kutsuun perustuvia säännönmukaisia terveystarkastuksia, jossain kunnissa terveydenhoitajan kotikäynneinkin. Hyvinvointialueen aloitettua niistä on luovuttu.

Vanhuspalvelulain 12 §:n mukaan hyvinvointialueen **on järjestettävä** ikääntyneen väestön hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja.

Lisäksi hyvinvointialueen **on tarjottava** hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia **terveystarkastuksia, vastaanottoja tai kotikäyntejä** erityisesti niille ikääntyneeseen väestöön kuuluville, joiden elinoloihin tai elämäntilanteeseen arvioidaan tutkimustiedon tai yleisen elämäkokemuksen perusteella liittyvän palveluntarvetta lisääviä riskitekijöitä.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin palveluihin on sisällytettävä:

- 1) hyvinvoinnin, terveellisten elintapojen ja toimintakyvyn edistämiseen sekä sairauksien, tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyyn tähtäävä ohjaus;
- 2) ikääntyneen väestön terveyden ja toimintakyvyn heikkenemisestä aiheutuvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien tunnistaminen ja niihin liittyvä varhainen tuki;
- 3) sosiaalihuoltoa ja muuta sosiaaliturvaa koskeva ohjaus;
- 4) sairaanhoitoa, monialaista kuntoutusta ja turvallista lääkehoitoa koskeva ohjaus; sekä
- 5) ohjaus kunnassa ja hyvinvointialueella tarjolla olevien hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista edistävien palvelujen käyttöön.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa neuvonnassa on kannustettava ikääntyneitä väestöä oman asumisensa ennakkointiin ja itsenäistä asumista tukevien ratkaisujen toteuttamiseen.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettut palvelut voidaan järjestää ja tarjota ikääntyneen

väestön neuvolatoimintana.

Edellä olevaan perustuen vanhusneuvosto esittää, että ikääntyneiden ennaltaehkäisevät, henkilökohtaiseen kutsuun perustuvat hyvinvointitarkastukset toteutetaan kaikissa Pirkanmaan hyvinvointialueen kunnissa, aloittaen +80 vuotiaista ja noudattaen Pirhan strategiaa: yhdenvertaiset, ennaltaehkäisevät ja vaikuttavat palvelut.

Pirkanmaan hyvinvointialueen vanhusneuvosto